

Kommentarer på preliminära ramar

Kultur- och fritidsnämnden

Kommentarer till preliminära ramar

(Kommunplan med årsbudget 2023 och utblick 2024-2026 Dnr 22KS39)

Beskrivning av ärendet

- Kultur- och fritidsnämnden har tagit emot Kommunstyrelsens begäran om yttrande i rubricerat ärende.
- I beslutad kommunplan för innevarande år finns en utblick för de närmast kommande åren både såvitt gäller mål och ekonomiska ramar.
- Trots att de ekonomiska förutsättningarna för nämnderna i princip redan är lagda ges nämnderna en möjlighet att ytterligare utveckla och beskriva möjliga handlingsvägar för att nå en ekonomi i balans.
- Nämnden har möjlighet att lämna kommentarer till ekonomiska ramar beslutade i kommunplan år 2022
- Finns ändrade förutsättningar för nämnden jämfört med kommunplan 2022–2025 som påverkar verksamheten på kort eller lång sikt till exempel avseende lagstiftning, nya trender, volymer mm kan även detta belysas.
- I underlaget inför yttrandet ingår innevarande års kommunplan, nämndens ekonomi och verksamhetsuppföljningar, omvärldsbevakning samt förväntad utveckling på kort och lång sikt.

Yttrande över Kommunplan med årsbudget 2023 och utblick åren 2024-2026

1. Inledning

Kultur- och fritidsnämnden tillämpar ett tillitsbaserat arbetssätt och har därför beslutat att anta de fem kommunövergripande målen som nämndens egna.

För Kultur- och fritidsnämndens del så innebär det effektiviseringskrav på 2 % som angetts i kommunplan år 2022 ett krav på ramanpassning med 7 035 Tkr för år 2023.

Gävle växer och med det en ökad efterfrågan av verksamheterna inom Kultur- och fritidsnämnden. Omfattningen på anpassningarna totalt medför konsekvenser för verksamheterna och därmed för kommuninvånarna. Det kan handla om upplevda försämringar i service, minskat verksamhetsutbud, stöd som inte längre kan erbjudas och samt höjda hyror och avgifter.

Gävle kommun eftersträvar en jämlik tillgång och kännedom om kultur och fritidsverksamheterna och en kartläggning har därför genomförts och den visar på att vi, bland annat, bör ha en strategi och handlingsplan för inkluderande av personer med funktionsvariation, riktade aktiviteter för unga vuxna och gemensamt arbete kring hemmasittare.

Nämndens verksamheter har i flera år anpassat verksamheterna utifrån beslutade effektiviseringskrav. Ytterligare effektiviseringar riskerar att urholka verksamheterna, påverka öppettider och kvalitet samt leda till ökade kostnader för kommuninvånarna.

2. Kulturen behöver en nystart

Pandemin som har svept över världen har förändrat förutsättningarna i grunden för all konst- och kulturverksamhet i Gävle kommun och i Sverige. Gävles kulturliv har inlett utmaningen att starta om verksamheterna. Kultursektorn behöver förutsättningar för att återhämta sig såsom stimulansbidrag som kan bidra till att kultursektorn lättare kan återstarta och utvecklas. Från nationellt håll påtalas vikten av att det satsas på kulturlivet och att framför allt kulturaktörer som livnär sig på sin konstform har en chans att överleva. Här blir kommunens och institutionernas roll mycket viktig.

Ett förändrat beteendemönster hos publik efter pandemin, hur och när man kommer att uppleva trygghet som publik kommer att påverka nämndens intäkter även nu när restriktionerna i samhället har släppts.

3. Agnes kulturhus

Satsningen på Agnes kulturhus bidrar till att stärka Gävle som en stad som värdesätter kultur

och bildning, vilket är särskilt viktigt i en växande stad. En stark demokrati bygger på att människor är välinformerade, engagerade och kompetenta och kan fatta välgrundade beslut.

Dagens folkbibliotek är långt ifrån enbart en plats för böcker som ordet bibliotek ursprungligen betyder. De flesta moderna folkbibliotek fungerar idag som kulturhus. Biblioteken är ett av samhällets öppna rum som alla har gemensam tillgång till och som med hög tilltro bidrar till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, samt kulturupplevelser.

Erfarenheter från andra städer visar att såväl besök som utlån ökar kraftigt när satsningar på nya bibliotek och kulturhus görs. Därför är det av största vikt att det finns tillräckliga resurser i form av bemanning av det nya kulturhuset. Verksamheten kommer att behöva utökas med åtminstone två tjänster, en under biblioteksverksamheten, som är den som drifvar stora delar av huset, samt en för Bio 7:an som idag löser sin bemanning via arbetsmarknadsåtgärder.

4. Konsumentvägledning och budget och skuldrådgivning

En negativ trend som följer i Pandemins spår är ökande skuldsättning framför allt bland yngre personer. Konsumentvägledningens förebyggande insatser och den kommunala budget och skuldrådgivningen blir alltmer viktig. Här kan det även komma att bli större behov då världsläget bland annat har bidragit till kraftigt stigande priser på el och drivmedel samt ökade räntor.

Konsument Gästrikland bedriver verksamhet på uppdrag av Gästrikerådet, enligt samarbetsavtal i fem kommuner. Konsument Gästriklands ser ett ökat behov av skuldsanering och en ökande överskuldsättning. Den nya (från 1 maj) konsumentköplagen lägger mer ansvar på näringsidkaren/säljaren vilket kan komma att betyda att fler söker sig till Konsument Gästrikland för opartisk konsumentjuridisk vägledning. Potentiellt skulle den nya lagen kunna innebära att fler företagare vill ha denna vägledning då den nya lagen nu lägger bevisbördan på företagaren i två år i stället för som tidigare sex månader.

5. Fokus barn och unga.

Det är fortsatt viktigt att genomföra ett riktat arbete för att skapa mer och bättre förutsättningar för gävleborna att vistas ute i naturen. Framför allt för barn och unga som under pandemin blev tvungna att avstå fritidsaktiviteter och riskerar att bli alltmer stillasittande med perioder av distansstudier.

Det är ofta i ung ålder som vi lägger grunden för våra levnadsmönster som äldre. Det finns en hel del studier om ojämlika förutsättningar för en god hälsa bland barn och unga och hur det ofta är nära förknippat med socioekonomisk status. Jämlika villkor är således eftersträvanvärt eftersom det kan ha en positiv inverkan på bl.a. hälsa och välmående bland invånarna.

Idrottsanläggningar, närbibliotek och fritidsgårdar utgör en infrastruktur som täcker stora delar av Gävle kommun idag. Denna infrastruktur kommer utmanas av framtida effektiviseringar vilket kommer påverka tillgängligheten och delaktigheten för Gävleborna i allmänhet och barn, unga, äldre och personer med vissa funktionsvariationer i synnerhet.

Många föreningar riktade mot barn och unga i kommunen har drabbats hårt av restriktioner i samband med Covid-19. Flera kommuner har utökat eller omfördelat sitt budgeterade föreningsstöd för riktade insatser. Minskningar i stöd till föreningar drabbar direkt verksamhet för barn och unga.

Idrottsrörelsen flaggar för att pandemin har medfört att antal utövande barn och unga och de ideella krafterna har minskat i föreningarna. Kommunen kommer att behöva stödja föreningar inte bara ekonomiskt utan finna andra former av samverkan för att bibehålla och öka barn och ungas idrottande och aktiva fritid. Erbjudna föreningar en god tillgång och status på idrottsanläggningar för organiserad och spontan idrott är ett sätt att stödja och en förutsättning för utvecklingen av idrottsverksamheter i Gävle.

Fritidsgårdarnas viktiga verksamhet är underfinansierad och i dagsläget kan inte sommaröppet på gårdarna garanteras inom befintlig ram, något som skapar stora sociala konsekvenser. I och med översyn av nya avtal 2023 är det önskvärt att lägga in sommarlovsöppet i uppdraget.

Kulturskolans stadsdelsverksamhet, som bygger på externa bidrag, är hotad. Detta innebär att

kulturskolan inte når ut med verksamheten i tänkt omfattning och således inte kan erbjuda alla barn i kommunen kulturskola på lika villkor.

Sedan 2018 har Rapatac Gävle årligen ansökt om och fått stöd från Kultur- och fritidsnämnden för verksamhet för ungdomar 13–19 år. I samband med de kontinuerliga uppföljningar som genomförts har Rapatac uttryckt önskemål om mer kontinuitet. Kulturavdelningen har undersökt hur ett kommunalt uppdrag till stiftelsen Rapatac skulle kunna utformas. Flera möten har hållits med Rapatac. Alternativet att verka med uppdrag som fritidsgård har utretts, men i dialog med Rapatac har det visat sig att en annan uppdragsform är lämpligare eftersom stiftelsen har ett utarbetat koncept där man jobbar med bredare åldersgrupper och med ett tydligt fokus på utbildning. Barn och ungas delaktighet utgör en grund i verksamheten. Kunskapsutveckling är i fokus och fritiden används för att förlänga tiden för lärande mot skolans kunskapskrav. Verksamheten arbetar för att bidra till barn och ungas språkutveckling eftersom språkkunskap anses vara en viktig förutsättning för delaktighet. Bildning och vetenskap är viktiga grundbultar och en progression i lärandet är väsentligt för verksamheten.

Med sitt tydliga åldersöverskridande koncept skiljer sig Rapatac från annan fritidsgårdsverksamhet i kommunen. Därför föreslås att stiftelsen Rapatac får ett uppdrag med ett treårigt avtal, där Kulturavdelningen och andra enheter som idag fördelar stöd till Rapatac gemensamt går in med medel för att finansiera uppdraget. Uppdraget föreslås omfatta fortsatt verksamhet för barn och ungdomar, vidareutveckling av Rapatacs koncept för förebyggande verksamhet med fokus på bildning och vetenskap samt utökad samverkan med andra ungdomsverksamheter med uppdrag från Gävle kommun. I dagsläget finns i budget 400 tkr för Rapatacs verksamhet med ökade öppettider för särskild målgrupp. Budgeten ligger inom ramen för Kulturavdelningen. Ett treårigt uppdrag föreslås innebära en budget på 700 tkr årligen. Detta för att ligga i linje med övriga avtalsparter inom avdelningen.

Kultur och fritidsnämnden äskar 300 tkr per år för budget år 2023, 2024 och 2025 för att ingå ett treårigt avtal med Rapatac.

6. Kultur för äldre

Genom samverkan mellan kommunens egna institutioner såsom Konstcentrum, Biblioteket och Symfoniorkestern samt externa aktörer kommer äldre att erbjudas kulturupplevelser i olika former. Det kommer dels att handla om aktiviteter som kan genomföras runtomkring i kommunen, på äldreboenden men även digitala initiativ såsom streaming och VR-upplevelser. Arbetet sker i samverkan med sektor Vårdförhållanden. Målet är att genom kulturella värden skapa en bättre livsmiljö för våra äldre och på det sättet bidra till ökad folkhälsa. En arbetsgrupp bestående av representanter för de olika enheterna tillskapas för att genomföra projektet.

Pandemin har slagit hårt mot våra äldre och initiativ såsom Kultur för äldre bör permanentas. Initiativet nämns som ett av de mest lyckade i handlingsplanen för en Äldrevänlig kommun och är ett gott exempel på hur kulturen kan bidra till ett bättre liv när den demografiska kartan i kommunen ritas om.

7. Friluftsliv

Friluftslivet blir allt viktigare att bevara och utveckla i samband med att Gävle kommun växer. Tillgången till friluftsliv är av stor betydelse både för den enskilda människan och för samhället i stort. Genom att vistas i naturmiljöer skapas ett ökat intresse för natur och friluftsliv samt ett ökat engagemang och förståelse för miljöfrågor. Naturen har också en positiv effekt på människors fysiska och psykiska hälsa och bidrar många gånger till social gemenskap. Friluftslivet är jämlikt på så sätt att friluftsområden och aktiviteter är kostnadsfria och tillgängliga året om.

Trenden visar på att intresset för friluftsliv har ökat under de senaste åren och under pandemiåren har besöksantalet ökat markant. När nya friluftsutövare har tagit tillgängliga, tillrättalagda och välkända områden i anspråk så har de mer vana friluftsutövarna sökt sig vidare till platser som är mer perifera och mindre tillrättalagda.

Fler besökare i friluftsområden under pandemin har bland annat inneburit en ökad belastning och slitage på naturen men också på driften av friluftsområden. Öka kunskapen om allemansrätten samt annan typ av information om vilka områden som finns samt riktade

insatser för att styra besökare till tillrättalagda stigar för att värna om känslig natur kommer även att behövas framledes då forskning visar på att besöksantalet fortsatt kommer vara högt även efter pandemin.

När friluftsutövarna blir allt fler ställs högre krav på infrastruktur i form av vandrings- och cykelleder, paddlings- och farleder, bryggor och allmänna friluftsanordningar. Kommunen behöver därför vara lyhörd för att kunna möta ett friluftsliv som kan komma att förändras. De kommunala tillrättalagda anläggningarna ska vara av god status och tillgängliga. De kommunala naturreservaten runt om i Gävle kommun utgör en viktig funktion för Gävles friluftsliv. Hemlingby friluftsområde och Sätorskogens naturreservat utgör två strategiskt viktiga friluftsområden för staden. Här finns möjligheter att utveckla områdena ytterligare till förmån för friluftslivet. För många Gävlebor är det i dessa områden de har sin första kontakt med djur, natur och friluftsliv.

Vid Gävles kust är många områden av stor betydelse för den fortsatta utvecklingen av kustnära turism och friluftsliv. För att göra kusten mer tillgänglig behövs en fortsatt utveckling av bland annat fler natur- och gästhamnar, friluftsanordningar så som vindskydd, eldstäder och toaletter, fler småbåtsleder inom skärgården och en utökad infrastruktur för turbåtar. Även andra målpunkter så som vandrings- och cykelleder, rast- och badplatser är viktiga att utveckla för att bidra till en mer lättillgänglig kust.

För att tillgängliggöra friluftsområden är information till gävlebor och besökare av stor vikt. Kommunens hemsidor, sociala medier och övriga marknadsföringsinsatser är strategiska kanaler att arbeta med. Det är också av stor betydelse att arbeta med den fysiska informationen i form av informationsskyltar, vägvisningsskyltar och kartor.

Pandemin har sammanfallit med den nationella satsningen Friluftslivets år. Det har medfört att det redan innan pandemins start fanns planering för att satsa på aktiviteter och marknadsföring om Gävles friluftsliv under 2020 och 2021. Bland annat har gavle.se uppdaterats med information, sociala medier har använts för att få ut budskap och under 2022 kommer den digitala naturkartan i samverkan med Ockelbo, Sandviken och Hofors att lanseras för att öka tillgången till information om Gävles natur- och friluftslivsområden ytterligare.

8.Bad

Det finns ett tydligt ökat behov när det gäller simbassänger för skolans simundervisning och för föreningslivets tränings- och tävlingsverksamhet. Idag är antalet simbassänger få i förhållande till Gävles storlek.

9.Sportoteket

Fritid har utrett strategiska miljöer och samverkansformer för att möjliggöra och utveckla utlåning av sport- och friluftsutrustning. Den utredning som tagits fram föreslår en utveckling av verksamheten i tre steg för att kunna tillgängliggöra sport- och friluftsutrustning i högre grad än tidigare. Det första steget är att det krävs en strategisk, hållbar och anpassad lokal för verksamheten. Den lokal som Livsmiljö Gävle ser som bäst lämpad för verksamhetens ändamål är Nynäs IP. Verksamheten Sportotek föreslås också att i samband med etablering på Nynäs IP övergå till konceptet Fritidsbank. Utredningens andra steg är att utveckla en mobil verksamhet. Det tredje och sista steget blir att se över om och var eventuella mindre filialer kan utvecklas utifrån den mobila verksamhetens resultat.

Kultur- och fritidsnämnden beviljade förslaget den 22 februari. Därefter har Fritid arbetat vidare i enlighet med de förslag som utredningen pekar på. Det första steget som utredningen föreslår är att anpassa en hållbar och strategisk lokal för Sportoteket och i samband med etablering också övergå i konceptet Fritidsbank. Nya förutsättningar för att starta en fritidsbank har framkommit, bland annat har kravet på storlek på lokalyta förändrats. Mot bakgrund av detta har Fritid nu fortsatt att utreda möjligheterna för etablering på Nynäs IP och om det finns några ytterligare ytor på anläggningen som går att anpassa för Sportotek eller Fritidsbanksverksamhet. Fritid ser även över om andra tänkbara lokaler skulle kunna vara av intresse.

Det är sannolikt att det kommer att krävas utökade resurser för att möjliggöra uppdraget på grund av materiel och lokalkostnader, och att det i sammanhanget sannolikt finns ett utökad

behov av personella resurser.

10. Effektiviseringar lokalhyror

År 2020 - 2021 har kultur och fritidsnämnden utöver de generella effektiviseringskraven på 2 % haft omfattande effektiviseringskrav avseende bland annat lokalhyror.

Möjlighet till ytterligare effektiviseringar avseende lokalhyror är begränsad. Totalt har nämndens lokalhyror minskat med ca 11,0 mnkr under perioden frånräknat den hyresökning som GFAB gjort med sina anpassningar och den hyreshöjning som gjordes 2022 för så kallad momskompensation (en anpassning och hyreshöjning på grund av förlorad avdragsrätt för ingående moms) .

11. Effektiviseringar- Förutsättningar per verksamhet

Verksamheterna inom Kultur- och fritidsnämnden finansieras till ca 80% av kommunbidrag och till 20% av andra intäkter. Personalkostnader står för ca 40% och hyror för ca 35% av de totala kostnaderna.

En generell ramanpassning på 2 % per verksamhet skulle kunna innebära en fördelning enligt tabellen nedan

Verksamhet	Kommunbidrag Tkr	2%
Verksamhetsstöd	15 604	315
Bibliotek	47 247	942
Konserthus	54 394	1 082
Kultur	82 441	1 633
Fritid	151 905	3 063
Summa:	351 591	7035

11.1 Verksamhetsstöd och Stab

Samverkan, strategiskt perspektiv och långsiktig hållbarhet blir än viktigare i ett växande Gävle. Då kraven på kärnverksamheten ökar, ökar även kraven inom alla funktioner (kommunikation, IT, nämnd, ekonomi, HR, juridik och övrig administration) på verksamhetsstöd för att kunna stödja verksamheterna. För att säkerställa en effektiv kärnverksamhet och att frigöra tid för chefer krävs att verksamhetsstödet har ett processororienterat arbetssätt utifrån ett helhetsperspektiv vilket genererar mer tid till våra kärnverksamheter som bygger och utvecklar Gävle.

Verksamhetsstöd är Livsmiljös operativa stöd till chefer och verksamhet.

Verksamhetsstöds budget är bunden i personal, hyra för kontorslokal samt den samlade förvaltningens IT-drift och licenskostnader och en ramanpassning på 2 % skulle då innebära att verksamhetens omfattning, personellt, måste minskas och därigenom stödet till kärnverksamheten.

Stab är Livsmiljös strategiska stöd till sektorsledningen. I staben finns verksamhetschef för verksamhetsstöd samt sektorns mottagare för de förvaltningsgemensamma styrprocesserna; HR och organisation, Ekonomi och verksamhetsstyrning samt Verksamhetsutveckling.

11.2 Biblioteket

Biblioteken har en viktig roll inte minst i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar, där den ekonomiska utsattheten är större, utbildningsnivån är lägre och trångboddhet är vanligt. Biblioteken kan bidra till ökat läsande och utveckling av språkkunskaper, ökad demokratisk delaktighet och större samhällsengagemang. På detta vis bidrar biblioteken till ett socialt hållbart samhälle, i enlighet med Agenda 2030. Att främja barns och ungas läsning och tillgång till språket är en viktig del i att bryta den socioekonomiska segregationen. Det förbättrar förutsättningarna för jämlika uppväxtvillkor och på längre sikt stärks demokratin, dels vad gäller tillgången till utbildning och kultur, dels vad gäller möjligheten att ta plats i samhället och

som kommuninvånare delta i det demokratiska samtalet. Biblioteken har i detta sammanhang en viktig roll att fylla genom att vara en plats i lokalsamhället dit alla kan komma för att ta del av både information och kulturupplevelser.

Kultur och fritidsnämnden har i uppdrag att säkerställa att närbiblioteken finns kvar och att samarbetet med Utbildning Gävle gällande de integrerade folk- och skolbiblioteken fortsätter. Samarbetet hänger samman med att sex av våra åtta närbibliotek är integrerade folk- och skolbibliotek som Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för. Från och med budgetåret 2020 bidrar Utbildningsnämnden ekonomiskt till de sex integrerade biblioteken med 1,8 mnkr/år. Sedan tidigare delas lokalhyra och städkostnad. Kultur- och fritidsnämnden står för personalresurs, medier, system och drift. Sannolikt skulle en minskning av KFNs resurser till närbiblioteken göra att även UG drar in sitt ekonomiska stöd, vilket slår hårt mot den redan ansträngda ekonomin.

Det politiska uppdraget att öka tillgängligheten till närbiblioteken i Andersberg och Sätra finansieras helt med externa medel, och är ständigt under hot då det beviljas för ett år i taget. Dessa medel finansierar tre tjänster som möjliggör en ökad utåtriktad verksamhet samt utökade öppettider på kvällar och helger. Dessutom klarar vi med hjälp av de externa medlen att hålla dessa två närbibliotek sommaröppna, då de övriga närbiblioteken stänger för semester. Övriga närbibliotek håller stängt för att kunna klara medarbetares semesteruttag.

Stadsbiblioteket utgör den största verksamheten i Agnes kulturhus, både i antal medarbetare och i antal öppettimmar, och är därför en viktig basverksamhet i det nya huset. Genom den verksamhetsutveckling som görs ökar kraven på medarbetares kompetens samt på att verksamheten kan bemanna det nya huset. Erfarenheter från andra städer som satsar på bibliotek och kulturhus, visar att såväl besök som utlån ökar markant och med flera verksamheter i huset kommer belastningen på framför allt bibliotekets personal bli högre genom att biblioteksmedarbetarna är de som bemannar de öppna verksamheterna. Sannolikt skulle verksamheten behöva utöka med minst en tjänst. Avdelningens kommunbidrag utgörs till drygt 80% av kostnader för löner och hyror.

Det är svårt att se hur besparingar i denna storleksordning ska kunna göras utan att verksamhetens omfattning minskas genom stängning av närbibliotek samt uppsägning av personal. Biblioteksavdelningens viktigaste resurs är medarbetarna och deras kompetens är efterfrågad vid samtliga bibliotek i kommunens olika områden.

Bibliotekens utökade uppdrag som samhällsviktig verksamhet och uppdraget med att öka invånarnas digitala delaktighet, kopplat till regeringens nya förslag till nationell bibliotekstrategi, Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025, förstärker ytterligare bibliotekens viktiga roll.

11.3 Gävle Konserthus och symfoniorkestern

För en långsiktig finansiering och uppdrag för Gävle konserthus & symfoniorkester är återkommande effektiviserings-/besparingskrav problematiska då verksamheten är personalkrävande.

Sedan 2017 har de årliga effektiviseringarna/besparingarna slagit hårt mot avdelningen. Med effektiviseringskrav på ca en miljon årligen så har verksamheten totalt effektiviserat ca 5,0 mnkr under åren 2017–2021.

2022 ligger *produktionsutrymmet för avdelningen på ca 6,2 mnkr.

* det som återstår att göra för verksamhet efter fasta kostnader så som personal, hyror etc. Utredningar från 2015 och 2020 konstaterar att konserthuset jämförelsevis har en mycket resurseffektiv administrationsnumerär i förhållande till verksamhetsvolymen.

Tidigare kommunala effektiviseringar/besparingar har bland annat balanserats med repertoarförändringar inom begreppet bredd och mångfald, ökade intäkter och ökade bidrag från stat och region. En ytterligare effektivisering/besparing år 2023 om 2% innebär i praktiken en för verksamheten effektiv besparing om 17 % av föregående års produktionsutrymme.

Förändringar i verksamhetsvolym för orkester riskerar att leda till reduceringar av stats- och regionbidrag som har en direkt koppling i Uppdragsöverenskommelsen (UÖK) mellan kommun

och region. År 2022 uppgår stats- och regionbidrag via samverkansmodellen till 20,9 mnkr.

Protokollsutdrag Region Gävleborg KKN 2020/241,

”Kulturrådet ökar verksamhetsbidraget till Region Gävleborg i syfte att främja ett fortsatt utbud av hög kvalitet och god tillgänglighet till musikverksamhet i hela landet som Gävle Symfoniorkester ansvarar för. Detta var tidigare ett tillfälligt bidrag som nu permanentas”

Viktigt att notera i sammanhanget är att Gävle kommuns huvudmannaskap och finansiering av symfoniorkester bygger på en tidigare skatteväxling mellan Gävle Kommun och Region Gävleborg.

Postpandemi:

Pandemin har skapat ett uppdämt behov för såväl externa musikinhyrningar som för kongresser, möten och event. Bokningsläget under senare delen av våren 2022 och framledes ser mer ekonomiskt gynnsamt ut än någonsin. Förutsättningen för att klara av bokningsläget är en oförändrad personalnumerär.

Synkronisering och utveckling av samarbetet mellan Gasklockorna och Konserthuset:

Avdelningarna Kultur och Konserthus har under perioden gemensamt arbetat med en synkronisering av verksamheterna med fokus på kundperspektivet. Genom ökad samordning av tjänster strävar avdelningarna efter att professionalisera och höja nivån inom mötesverksamheten. Med en utvecklad arbetsmodell finns förutsättningar att locka fler kunder till Gävle och på så sätt öka omsättningen inom näringslivet. För en fortsatt progressiv utveckling krävs bibehållen personalnumerär.

Ombyggnation av kök och lastkaj Gävle Konserthus:

En nyckel till framtida ekonomiska grundförutsättningar är ökad självfinansieringsgrad genom expansion inom området kongresser, möten och event. För att klara en volymökning krävs en anpassning av nuvarande kök och lastkaj. En ombyggnation (15 mnkr) var planerad att genomföras 2021. På grund av komplex och utdragen projektering flyttades byggprojektet fram till 2022. Samhällsbyggnadsnämnden avslög sedan i april 2022 projektets bygglovsansökan.

När och om projektet kan fortskrida kommer byggperioden att leda till driftsstörningar med temporära ekonomiskt negativa effekter som följd. Då mötesverksamheten har en stor ekonomisk potential i ett långsiktigt perspektiv är det av yttersta vikt att finna en framkomlig väg för att volymanpassa fastigheten inom områdena kök och lastkaj.

Effektivisering/besparing 2023

En effektivisering/besparing på 2 % av kommunbidraget under år 2023 skulle leda till minskad kapacitet/volym inom verksamhetens samtliga områden såsom möten/kongresser/event samt konsertverksamhet för barn, unga och vuxna.

Önskvärt vore ett framtagande av en modell där så kallade kommersiella intäkter under ett år kan omvandlas till verksamhet och/eller balansera nästkommande års effektiviseringar/besparingar. Det skulle påtagligt skapa bättre förutsättningar för verksamheten att möta kommande effektiviserings- och besparingskrav.

11.4 Kultur

Efter pandemin behöver Kultursektorn förutsättningar för att återhämta sig. Stimulans som kan bidra till att kultursektorn lättare kan återstarta, återhämta sig och utvecklas.

Den pandemin som har svept över världen har förändrat förutsättningarna i grunden för all konst och kulturverksamhet. Många utställningshallar har haft stängt för besökare och grundskolor har på flera håll i landet förbjudit externa gäster.

Kulturskolans stadsdelsverksamhet, som bygger på externa bidrag, är inte permanentad och således inte garanterad. Om Kulturskolans verksamhet minskas pga effektiviseringar förloras ett viktigt integrationsinstrument i Gävle, såväl som en central aktör för likvärdig fritid. Återväxten till det lokala musik-, cirkus-, teaterlivet m.m urholkas. Konsekvenserna av effektiviseringar/nedskärning i den kommunala budgeten och förändringar i

bidragsansökningar från Kulturrådet kommer att påverka flera delar inom Kulturskolan och innebär i slutändan att vi inte når ut med verksamheten i tänkt omfattning och således inte kan erbjuda alla barn i kommunen kulturskola på lika villkor. Kulturskolans budget består till största delen av personalkostnader, så en snabb besparing är inte möjlig.

Kulturskolans stadsdelsverksamhet, som bygger på externa bidrag, är hotad. Detta innebär att vi inte når ut med verksamheten i tänkt omfattning och således inte kan erbjuda alla barn i kommunen kulturskola på lika villkor. Hösten 2015 introducerade Kulturskolan i Gävle El Sistema i samarbete med Sättra rektorsområde. Sedan hösten 2019 samarbetar Kulturskolan också med Andersbergs rektorsområde. El Sistema i Gävle finns både i den obligatoriska skolan och som ett frivilligt val. Verksamheten inom ramen för El Sistema i Gävle bekostas i stort av bostadssociala medel. Om de medel som skjuts till årligen inte skulle beviljas medför detta uppskattningsvis att mer än hälften av El Sistema-verksamheten försvinner. Detta skulle innebära att tjänster för kulturpedagoger skulle behöva sägas upp från Kulturskolan och att ca 540 barn som idag endast nås av kulturverksamhet genom El Sistema skulle exkluderas från musikundervisning. Genom att säkra de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten skulle långsiktig strategisk planering och utveckling möjliggöras, kvalitet och organisation kunna förbättras. Detta skulle även skapa arbetsro och trygghet såväl hos kulturpedagoger som skolor och andra samarbetsparters i stadsdelarna, inkluderat barn och vårdnadshavare. Med El Sistema-verksamhet i stadsdelarna Sättra och Andersberg når Kulturskolan barn som annars kanske inte skulle anmäla sig till Kulturskolans individuella musikundervisning. Målsättningen är att kunna erbjuda kulturpedagogisk verksamhet i miljöer där barn och unga befinner sig i vardagen. Skolans pedagoger upplever positiva effekter av El Sistema som till exempel ökad språkutveckling hos barnen, en bra lärmiljö och tryggare grupper. Verksamheten fungerar, men avsaknad av permanent budget gör att det inte finns resurser till att utveckla samarbetet och jobba med en långsiktig, gemensam planering som skulle ge mer arbetsro. Det finns även önskemål om att El Sistema ska omfatta fler årskurser i stadsdelen Andersberg.

Fritidsgårdarnas viktiga verksamhet är underfinansierad och i dagsläget kan inte sommaröppet på gårdarna garanteras inom befintlig ram, något som skapar stora sociala konsekvenser. I och med översyn av nya avtal 2023 är det önskvärt att lägga in sommarlovsöppet i uppdraget. Ett effektiviseringskrav kan medföra att verksamhetsbidraget till fritidsgårdar minskas vilket leder till verksamhet i ett färre antal fritidsgårdar. Avyttring och minskning av fritidsgårdsverksamheten skulle slå mot framför allt utsatta barn och unga i kommunen. Vi tappar en viktig samverkanspart och det förebyggande arbete som erbjuds på gårdarna i form av öppna mötesplatser. Nämnden riskerar dessutom att stå med tomma lokaler då dessa har långvariga hyreskontrakt.

Under hösten 2020 och hela år 2021 genomfördes ett omfattande renoveringsprojekt kring Gävle kommuns offentliga konst. Målsättningen var att fräscha upp och omplacera verk för en bättre livsmiljö i Gävle. Arbetet var mycket lyckat och kommande år kommer flera konstverk att renoveras inom ramen för Konstcentrums budget. Under arbetet framkom två större renoveringsbehov som inte kan lösas inom budget. Det handlar om bassängerna som omgärdar Gudinna vid hyperboreiskt hav samt bassängen vid Södermalmstorg. Bägge läcker vatten och sommaren 2022 kan vi inte fylla bassängen vid Södermalmstorg pga detta. Extra medel bör tillföras för detta viktiga renoveringsarbete (1900 tkr).

Sammanfattningsvis skulle en besparing på 2% svårigen kunna genomföras utan att det innebär exempelvis minskat stöd till föreningslivet och andra kulturaktörer, minskad tillgång till kulturskole- eller fritidsgårdsverksamhet och/eller höjda avgifter.

11.5 Fritid

Den största delen av Fritids budget är låst i lokalhyror vilket är svårt att påverka i besparing. Ett sparbetning slår därför hårt mot verksamhetens driftkostnader. Effekten blir då att vår kvalitet på drift och tillgänglighet riskerar att försämrans och får till följd att föreningslivet drabbas vad gäller tillgång till lokaler men även gällande stöd, bidrag och utvecklingsmöjligheter. Minskade möjligheter för föreningslivet på grund av besparingar är olyckligt i en tid då vi ser att det är viktigare än någonsin att efter pandemin få barn och unga tillbaka i verksamhet. Framför allt gäller det de barn och unga som blivit tvungna att avstå fritidsaktiviteter på grund av inställd verksamhet och stängda anläggningar under pandemin. Det är nu ytterst viktigt att ha resurser

för att få en återstart efter pandemin. Många föreningar i kommunen har drabbats hårt av restriktioner i samband med Covid-19.

Effektiviseringskraven kommer också att vara svåra att klara utifrån det rådande världsläge som lett till kraftigt ökade kostnader rent generellt.

12.Säkerhetsläget 2022

Det säkerhetspolitiska läget och alla prognoser är just nu förknippade med stor osäkerhet. Kriget i Ukraina har global påverkan vilket även kan komma att påverka kommunerna och därigenom Kultur och fritidsnämndens verksamhet och budget. Den svenska ekonomin är dock motståndskraftig men beroende av säkerhetslägets utveckling. Energi- och råvarupriserna har stigit och leveranstider påverkas. Internationell handel påverkas negativt och köpkraften blir lägre. Hushållens privatekonomi påverkas negativt av den förändrade prisbilden.

EU:s medlemsstater har beslutat att den som får uppehållstillstånd som massflykting omfattas av lagen om mottagande av asylsökande vilket innebär anordning av boende, ekonomiskt och annat stöd, skola samt hälso- och sjukvård. Staten har genom Migrationsverket huvudansvaret för bistånd till massflyktingar, det vill säga främst logi, dagersättning och särskilt bidrag. Kommunen kan dock få ett ansvar att lämna bistånd initialt till dess att Migrationsverket tar över ansvaret. I ett akut skede kan kommunen behöva bistå med lokaler där till exempel idrottshallar skulle kunna bli aktuella. Gävle kommun har därför inventerat dessa lokaler.

Risken för så kallade cyberangrepp har ökat. Detta innebär att kommunen måste höja sin IT-beredskap och arbeta för en kontinuitetshantering om ett krisläge skulle uppstå med el bortfall eller andra digitala störningar.

Kultur och fritidsnämndens investeringsbudget är viktig att realisera eftersom den innehåller investeringar som bidrar till att tillgängliggöra lokaler och möjliggöra ökade intäkter.

13.Investeringar

Investeringsbudget år 2023–2026 enligt tidigare inlämnat underlag inför beslut i Kommunfullmäktige i juni.

- År 2023 56 014 Tkr
- År 2024 16 400 Tkr
- År 2025 16 600 Tkr
- År 2026 10 600 Tkr

Kultur- och Fritidsnämnden Gävle

Eva Jackson
Sektorchef

Magdalena Aflarenko
Ekonomistrateg